

Gromadzenie gatunków łąkowo-pastwiskowych w Ogrodzie Botanicznym KCRZG IHAR-PIB w Bydgoszczy

Bartosz Tomaszewski

*Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB, Krajowe Centrum Roślinnych
Zasobów Genowych w Radzikowie, Ogród Botaniczny KCRZG, ul. Jeździecka 5,
85-687 Bydgoszcz*

Bogactwo polskiej przyrody w znacznej mierze związane jest z obszarami rolniczymi. Trwałe użytki zielone (TUZ) stanowią najbardziej przyjazny dla środowiska sposób wykorzystania gruntów użytkowanych rolniczo, wobec tego powinny być szczególnie mocno eksponowane i wspierane w celu utrzymania ich walorów produkcyjnych oraz niezwykle dużej bioróżnorodności. Trwałe użytki zielone (TUZ), czyli łąki i pastwiska, zajmują w Polsce ok. 21% powierzchni gruntów ornych, tj. około 4 tys. ha. Niektóre typy występujących w Polsce łąk i pastwisk należą do najbogatszych w gatunki biocenozy Europy, i bardzo często są to biocenozy o bardzo specyficznym składzie i wiele związanych z nimi roślin i zwierząt nie występuje poza środowiskiem rolniczym. W 2015 roku w Ogrodzie Botanicznym Krajowego Centrum Roślinnych Zasobów Genowych rozpoczęto realizację zadania „Gromadzenie, charakterystyka, ocena, dokumentacja oraz udostępnianie zasobów genetycznych gatunków roślin łąkowo-pastwiskowych”, w ramach Programu Wieloletniego na lata 2015-2020 pt. „Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji i wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju”. Głównym celem realizowanego tematu jest zabezpieczenie przed utratą zasobów genetycznych gatunków roślin łąkowo – pastwiskowych poprzez ich zbiór oraz utrzymywanie w stanie żywym w warunkach *ex situ*. Kolekcja roślin łąkowo-pastwiskowych obejmuje zarówno gatunki gromadzone w kolekcjach polowych, jak i zdeponowane w długotrwałej przechowalni nasiennej KCRZG w Radzikowie, z wyłączeniem gatunków roślin z rodziny motylkowatych (*Fabaceae*), traw (*Poaceae*) i turzyc (*Cyperaceae*). Wśród zgromadzonych obiektów są gatunki występujące na nielicznych stanowiskach w skali kraju. Niektóre z nich na siedliskach naturalnych charakteryzuje spadek liczby stanowisk lub wyraźny ubytek osobników na stanowiskach. W kolekcji znajdują się również gatunki reprezentujące różne kategorie zagrożenia. Zdecydowana większość obiektów kolekcji łąkowo-pastwiskowej to gatunki neutralne wobec kontyentalizmu. Zebrane obiekty reprezentują fitocenozy z klasy *Molinio-Arrhenetheretea* (półnaturalne i antropogeniczne darniowe zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe) oraz *Festuco-Brometea* (ciepłolubne murawy o charakterze stepowym). Zgromadzone zasoby genetyczne umożliwią zachowanie, odtworzenie i wzbogacanie zdegradowanych ekosystemów o charakterze łąkowo-pastwiskowym.